

Administratia si Tipografia
 Nr. 85, strada M. Dr. Dr.
 Scrierile nefrancoate nu
 primesc. Mandatarilor
 nu se returnez.

PRESTATE SE PUTEA SA AD-
 OPERATE IN TRANSPORT IN
 diferitele Birouri de anulul
 in Viena: M. Duke Nachf
 Augustin & Eberich Lesser,
 G. Schickel, Rudolf Weiss,
 J. J. J. K. J. K. J. K. J. K.
 Budapesta: A. V. Goldberger,
 K. H. H. H. H. H. H. H.
 Hermann & Lehmann.

RECEPTELE INSEPTIUNILOR: o se-
 rva garand pe o colóna 6 or.
 — Publicari mai dese dupa
 scurta si invoieala.

DECLAMARE pe pagina a 8 a o
 costă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 52)

"GAZETA" iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
 Administratia, Piata mare
 Târgul Inului Nr. 80, etcăit
 I: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. s. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

nr. 285.—Anul LXIII.

Brașov, Duminică 24 Decembrie.

1900.

Din cauza sfințelor sărbători ale Nascerei
 Domnului, diarul nu va apăre până Joi seara.

Crăciunul.

Mic și mare, tineri și bătrâni,
 cu sufletul senin, neturburat încă
 de valurile vieții ca și cei încercați
 de amarurile și desamăgirile ei și oțăr-
 în luptele pentru existență, cu
 inimi ne pregătim să serbăm Cră-
 ciunul. Acesta este sărbătoarea se-
 mină creștină a păcii și dragostei
 între oameni.

Iubirea leagă totul în lumea
 noastră, ea este sora caldă, care nu
 resce sucurile vieții. Fără de iubire ni-
 mic nu poate dăinui, nimic bun și măreț
 nu se poate face. Omul fără de iubire
 este un animal, care are minte,
 dar păstrează toate imboldurile rele
 animalice. Despre un asemenea om
 se spune, că poate fi isteț, dar n'are
 inimă, poate fi știutor de carte și
 chiar învățat, dar n'are adevărată
 cultură, fiind-că îi lipsesc tocmă
 ceea, ce-l face să aibă fruntea se-
 cină de om cu dragoste pentru
 Dumnezeu și pentru semenii săi.

Sărbătoarea sfântă a Nascerei
 Domnului nu ne vestesc decât
 această iubire creștină. De aceea
 este menită a aduce bucuria în sinul
 familiilor și a întări legăturile lor.
 Unde familiile sunt fericite, trăind
 după învățăturile creștinesci, acolo
 este poporul, care se compune din
 acest lanț de familii, trebuie să fie
 fericit.

Aruncând o privire asupra stă-
 rilor din sinul poporului nostru ro-
 mânesc din Transilvania, Bănat și
 Ţara unghurească, nu putem să nu
 fim cuprinși de îngrijire, vădând,
 cum legăturile de dragoste între
 frați, de un timp încetează mai ales,
 încep a se slăbi, ba chiar a se sgu-
 rui în multe centre ale noastre. Și
 încă de astă-dată nu poporul nostru
 dela țară poate fi învinuit pentru

acesta, ci tot numai clasa oamenilor
 cu carte, cari — nu scim ce să mai
 dăcem și să credem — dăr în mare
 parte par a fi ajuns la acel hal,
 încât nu mai pot încăpe unii de
 alții.

Nu este momentul bine venit
 de a turbura pacea și liniștea sfin-
 tului sărbători vorbind de neajunsu-
 rile din sinul nostru. Inșă de ce am
 căuta să retăcem ceea ce resimte
 fiecare din noi în inima sa, când,
 abătându-și privirea dela cercul fa-
 miliei sale și îndreptând-o asupra
 mării familii noastre naționale, i-se
 înfățișează ceea-ce nu-i poate servi nici
 spre bucuria, nici spre mângăiere, când
 vede prea multe certe și neînțelegeri
 între frați și prea puține exemple
 frumoase și înălțătoare de adevărată
 dragoste frățească, de înțelegere și
 unire, exemple, cari să fie pentru po-
 por ca stăru care i-a condus pe cei
 trei crai dela răsărit la Vifleim.

Nimeni nu ar simți mai mare
 fericire decât noi, cari luptăm și o-
 stem numai cu gândul și cu do-
 rința de-a contribui la întărirea le-
 găturilor frățești între noi Români,
 decât am pute să dăcem cu conștiința
 deplină, că nimic nu poate turbura
 bucuria și liniștea sufletesca, ce ne-o
 aduce sărbătoarea creștină a păcii
 și a iubirii între oameni.

Vremurile devin tot mai grele pen-
 tru noi; de ce să ni-le mai îngreu-
 nă și noi prin nesocotință, prin
 lipsă de bunăvoință și dragoste între
 frați, cari cu atât mai mult da-
 tori și avisați sunt la ajutorul îm-
 prumutat cu cât adversarii nămu-
 lui nostru sunt mai numeroși și mai
 înrăutățiți.

Decă nu ne vom ajuta noi,
 cine să ne ajute, cine să ia apărarea
 mării cauze a poporului nostru,
 decă nu fiii crescuți la sinul lui?

Creдем, că poate fi numai o ușu-
 rare pentru noi în aceste zile de
 sărbătoare, decă vom recunoșce, cât

de mult păcătăm noi Români și
 din parte-ne, făcând numai să se
 amâne eșul când, după toate legile
 dumneșci, putem să ne așteptăm
 de a serba un Crăciun românesc
 vesel. Destul suntem împedcați din
 toate părțile în mersul dezvoltării
 noastre firești, de ce să ne mai îngreu-
 nă și noi inși-ne lupta pentru drep-
 tate și libertate?

Cu căldura inimii, care trebuie
 să bată pentru binele națiunii no-
 stre, pentru cauza ei sfântă, ne adre-
 șăm către frații noștri de ori și
 unde, cari și-au uitat, fiă din ori-ce
 cauză și fiă și numai pentru moment
 de îndatoririle lor față cu marea
 familia a poporului român și le dă-
 cem: Destul, ajungă-vă!

Numai una să fiă stărua noastră,
 căreia să-i urmați: binele națiunii
 pentru care trebuie să jertfiți toate
 poștele și interesele vōstre vremel-
 nice!

Numai acestei călauze să-i ur-
 măm cu toții, căci este stărua mântuirii,
 a dragostei și a unirii frățești.

Convenția României cu Grecia.
 Dilele din urmă s'a votat în parlamentul
 român convențiunea comercială dintre România
 și Grecia. Discuțiunea asupra tratatului de
 comerț s'a făcut atât în Cameră, cât și
 în Senat, cu care ocaziune ministrul român
 de externe d-l Marghiloman, a dat lămuriri
 oratorilor din opoziție, cari au combătut
 tratatul. Densul a arătat, că România a
 obținut dela Grecia clausa națiunii celei
 mai favorizate, care este de un mare inter-
 res pentru starea economică a țării. Grecia
 s'a mărgiuit la minimul posibil în preten-
 siunile sale, și anume la recunoșcerea unui
 drept de persoană morală al comunităților
 grecesci din România.

După o telegramă cu data de ieri din
 Atena, ministrul afacerilor străine grecesce, a
 depus pe biroul camerei proiectul tractatului
 de comerț cu România și a cerut came-
 rei să-l voteze de urgență, ca o dovadă a

relațiilor cu deosebire amicale, ce există
 între Grecia și România.

Revista politică.

Nici săptămâna această n'a adus
 ceva nou în situația politică dină-
 untru. S'a întâmplat însă totuși, ca
 „patrioții“, cari conduc destinele acestei
 țări, să-și dea pe față chiar cu
 prilejul felicitațiilor de anul nou gre-
 gorian nemulțumirile și patimile per-
 sonale, ce-i rod la inimă. Am fost
 dīs în revista numărului trecut de
 Duminică, că sărbătorile Crăciunu-
 lui gregorian au adus o pauză în
 luptele dintre partidele unghuresci, dar
 ele vor fi reluate îndată după anul
 nou. Așa s'a și întâmplat. Unul din
 cei mai credincioși aderenți și lup-
 tători ai clicei Tisza-Banffy, ovreul
 Max Falk salutând printr'o vorbire,
 în numele partidei guvernului, pe
 ministru-președinte Coloman Szell,
 a scăpat cu său fără intențiune vorba,
 că „vechia gardă (a tiszaiștilor-banffys-
 tilor) nici n'a murit, nici nu s'a predat“
 și că nici în partidă nu s'a schimbat
 nimic, decât numărul membrilor. Vor-
 birea această a produs mare amărăciune
 și nemulțumire în sinul guvernamen-
 talilor, cari nu jocă după cum cântă
 Tisza și Banffy. Mai măhniți sunt foștii
 membrii a „partidei naționale“, care
 de-odată cu venirea la putere a lui
 Szell, s'a contopit cu partidă libe-
 rală guvernamentală. Aceștia se simt
 vătamați în ambițiunea lor, fiind-că
 Falk a dīs cu alte cuvinte, că intra-
 rea lor în partid n'a schimbat ve-
 chiul sistem, ci a contribuit numai
 la sporirea numerică a vechei par-
 tide liberale.

S'au încăerat guvernamentalii ei
 între ei, dar se vor împăca tot ei,
 căci așa le cere interesul personal
 și de dominațiune și interesele de
 clică, cari au jucat pururea cel mai
 mare rol în sinul partidei dela pu-
 tere.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Crăciunul.

După Fedor Dostoievsky.

Cine nu a vădut în ziua de Crăciun
 copii cerșitori îmbrăcați în vestminte de
 sărbătoare? Cine nu și-a aruncat privirea la
 re-unul când i-a stat în cale?

Toți Vă grăbiți să ajungeți cât mai
 grabă în odăile calde. Treceți pe lângă
 sermanii cerșitori, cari sunt îmbrăcați nu-
 mai în vestminte subțiri cărpitate, icl coale
 rupte, încălțați ca vai de ei. Vă cade rău,
 vă stau în cale, că nu puteți ajunge
 mai îngrabă acasă. Sermanii, cum se uită
 la blând în ochii trecătorilor, cari toți
 trec încete și încolo, și aproape nimenea nu
 se gândesce, că mai sunt și ființe, cari au
 neapsă de ajutor.

...E des de dimină. Un copil cam
 de 6 ani, care locuesce cu mama sa într'o
 cămină, se trezesc pe o grămadă de pă-
 pănt ur d. El e îmbrăcat cu nisce haine
 subțiri; se uită împrejur, apoi își petrece
 singur uitându-se la aburii, ce-i es din gură.

Timpul trece... și Dómne, cât îi e de
 fôme! Într'un colț al odăiței se află un
 vas cu apă, dar nu-i e sete, ar dori cât de
 puțină pâne. Oh! de ar găsi baremi o cōjă
 de ros. Nu-i! Ce să-i faci?...

În cealaltă parte a odăii se află mama
 lui, care zace numai pe nisce scânduri de
 brad și are sub cap numai câte-va sdrențe
 adunate. Cum de a ajuns sermana în
 această miserie? Se pōte, că a venit din
 alt loc și din nenorocire s'a bolnăvit și
 acum suferă de morb, de fôme și de frig.
 Din când în când aruncă ochii săi spre
 copil, i-se face și mai greu vădând, că și
 el, scumpul său odor, trebuie să suferă cu
 ea împreună, dar n'are ce face! Începe a
 slăbi tot mai tare, în fine îi încetă și gra-
 iul vorbirei.

Zia trecuse cu chiu cu vai, se în-
 serase și nu-i nici un muc de luminare și
 sermanului copil îi e așa de frică. Pășesc
 din când în când la patul mamei sale, să
 uită lung, ca și când ar vrea să spună
 ce-i trebuie. Stă uimit și nu dăce nimic...
 Într'un târziu pune mâna pe fruntea ma-
 mei și-i pipăie fața mirându-se că e așa de
 rece și că nu se mișcă de loc. „Mamă cât

e de frig“, dăce el ținându-și mâna pe frun-
 tea mōrtei... Ese afară, cerul este senin
 și împodobit cu mii de stele. Să strecură
 și el prin mulțimea, care umblă pe stradă.

Dómne ce oraș! așa ceva nu mai vă-
 duse el nici odată. Pe stradă se vedea ca
 ziua, trāsurile și omenii umblau în toate
 părțile, sgomotul zurgalaelor te asurdea.
 Ce întunecose erau noptile unde au locuit
 până acum, acolo nu ardea o singură lu-
 mină, după-ce inseră nu mai eșă nimeni,
 afară și nu se audea alt-ceva, decât lătratul
 cănilor. Da... acolo a fost mai bine, nu
 era așa frig, și mai aveau și ce mânca.
 Dăr aici... Cât de bucuros ar mânca ceva,
 Dómne, să fiă baremi cât de puțină pâne!

Străbate prin mulțime din o stradă
 în alta, suflând în degetele sale, ca să le
 mai încăldească. Odată se opresce înaintea
 unui gém mare. Privesc înăuntru, câtă
 lumină e acolo, dar încă ceva... e un pom
 de Crăciun, cât e de frumos împodobit cu
 hărății de aur, cu o mulțime de păpuși,
 călușei. Se uită și se bucură și el. Prin
 odăița se jucau nisce copilași cu nisce fe-
 țite îmbrăcate frumos, fugeau în drépta și
 în stânga. Cum erau de voioși!

Afară sermanul începă să plângă, îl
 dureau degetele și piciorule. Începă să
 fugă... Se opresce eră și se uită prin
 alt gém. Acolo sunt mulți, toți mână și
 lui cât îi e de fôme, cât de bucuros ar
 mânca ceva...

El, care n'a cerut, pășesc încet și
 întră înăuntru. Cum îl ocăresc toți și-l
 alungă afară! O damă însă se îndură și îi
 dă un bănuț, tot-odată îi deschide ușa.
 Ese afară în grabă mare, scapă bănuțul
 jos și nu-l pōte lua, căci degetele nu i-se
 îndoesc și-l dor amar. Îl lasă acolo și merge
 superat mai departe; zăpada scărțiă sub
 piciorulele sale, sgomotul orășenesc încă nu
 s'a liniștit.

Merge mai departe, se uită în alt loc,
 vede nisce păpuși mișcându-se și el crede...
 crede că sunt vii; când se convine, că nu
 sunt, surde. De-odată un băiat mai mare
 îl trage la o parte, ca să vadă și el, băe-
 țelul se împedcă, cade și strigă. Omenii
 țipau, el credea, că voesc să-i facă vre-un
 rău, se pornesce și fuge... nici el nu scie
 unde.

Dă în drépta, dă în stânga dintr'o
 stradă în alta; vede într'un loc pōrta des-

România și Bulgaria.

In Austria s'au reinceput alegerile pentru parlament, cari au fost intrerupte din cauza Crăciunului gregorian. Alaltăieri a ales curia generală în dece provincii ale imperiului, er în Craina, Dalmația și Carintia orașele dau cu totul 54 mandate de deputați. După sciri din Viena partida social-democrată a suferit grea înfrângere. Ea a pierdut mandate în orașele cele mai mari.

Din incidentul alegerilor partida marilor proprietari conservativi din Boemia a dat un manifest. Manifestul condamnă obstrucțiunea Cehilor și accentuează, că partida ține strins la principiile din programul său, va apăra unitatea nedespărțită a regatului boem și va pretinde și în viitor deplina egală îndreptățire a celor două națiuni, cari locuiesc Boemia.

In totă lumea, d'ér mai ales în Anglia face mare impresia curagiul și bărbăția, cu care *Burii merg din succese în succese* în lupta lor eroică. Năvala, ce au dat'o asupra coloniei Caplandului i-a pus în spaimă pe Englesi, mai ales, că Burii înainteză neimpiedecați în partea apusenă și răsăritenă a coloniei. Se telegrafiază din Capetown, că comandanții burii Hertzog, Wesseles, Pretorius și Nieuwenhout își continuă marșul lor spre Frasserburg și au ajuns deja la Spionberg. Intrațeea se vestesce, că locuitorii olandesi din Capland sprijinesc în tot chipul pe Burii năvălitori. Numărul Olandesilor, cari au prins armele, atinge cifra de 10,000, așa-dér starea în Capland este aproape aceeași ca la începutul răboiului.

In China s'au mai potolit încât-va lucrurile, de când împératul chinii s'a declarat gata a primi neschimbat toate condițiunile de pace puse de marile puteri. Cu toate acestea situațiunea nu pare cu desăvîrșire liniștitore. Sunt temeri, că ađi mâne se va ivi éráși vr'o surprindere neașteptată, care s'è strice tot ce s'a făcut până acum în favoarea restabilirii raporturilor pacifice. Așa de pildă vine din Peking scirea, că Rusia a făcut o înțelegere cu China, după care acésta s'è dea Rusiei protectoratul peste provincia Fengtien din Manduria și s'o ocupe milităresce. Imprejurarea acésta dă de gândit Germaniei și Angliei, cărora nu le convine, ca Rusia s'è facă cuceriri de felul acesta în China.

In ședința Camerei române dela 20 Decembrie st. v., după-ce s'a dat oțire proiectului pentru acordarea unei pensii de 400 lei lunar văduvei lui Ștefan Mihăileanu, care a căduț jertfă asasinilor bulgari, deputatul N. Rășcanu a luat cuvântul, d'icénd, că ar voi s'è știe, deca acésta pensie e începutul s'eu sfârșitul unei tragedii.

Vorbese de barbara propagandă bulgară, care a avut de rezultat răspunerea vieții lui Mihăileanu. Din acésta cauză, un răboi ăra s'è isbucnescă cu Bulgaria. In acele împrejurări ministrul de esterne a avut o atitudine energică.

Astăđi însă, când în cestiunea complotului bulgar justiția română ș-a dat verdictul; când s'a dovedit, că se plănua un atentat în contra vieții Sveranului; când s'a văduț, că viața bărbăților politici e amenințată, prea multa noastră prudență pôte fi socotită de slăbioiune în Bulgaria.

Cere lămuriri d-lui ministru al afacerilor străine asupra chipului cum se va rezolva acésta cestiune, care a agitat toate inimile și a știțat toate spiritele Românilor.

Rogă apoi pe d-l Al. Marghiloman s'è dea un răspuns categoric în acésta privință, pentru a șei și parlamentul, deca prudența întrebuințată de guvern este o diplomație, care ne va revindeca oinștea în ochii Europei... s'eu este o prudență neferositoare, s'eu după-cum ar d'ice judecata străină, nu facem acésta decăt din cauză, că ne vedem slăbioiune.

La discursul deputatului Rășcanu a răspuns Alex. Maghiloman, ministrul afacerilor străine.

D-l Al. Maghiloman, spune că nu se aștepta ca la votarea legii acesteia s'è se puă în discuție o ast-fel de cestiune iritantă. Legea de față nu trebuie să fiă, decăt un act pios în memoria marelui patriot român Mihăileanu.

V'è pot șigura, că nu suntem în pr'ejmanii unei tragedii, după cum șpunea d-l Rășcanu. Doresc, ca toți s'è urmeze a v'è aceeași încredere nestrămutată, ce ne face mândri, în modul demn cum guvernul românesc a șcinț s'è și facă datoria.

Cu atât mai mult o dorim acésta în acest moment când sunt îndrumate spre Sofia actele marelui proces a cărui judecată se va executa, de șigur, de oei cari au datoria s'ò facă. Rogă Camerele și pressa s'è aibă aceeași atitudine demnă ca și până acum, asigurând, că va fi gata s'è dea explicațiile, prin cari va dovedii, că guvernul ș-a făcut datoria pe deplin, atunoi când cestiunea se va aduce într'un alt mod, cu solemnitatea și discrețiunea convenită. (Aplause prelungite).

C. Arion ministrul instrucțiunei publice d'ice, că caracterul legii, ce se votează astăđi nu e politic, ci o recompensă națională unui excelent profesor și unui bun Român.

D-l Aurel Ilescu: Cuvintele d-lui ministru sunt destul de semnificative. Ar fi de dorit, ca d-l Marghiloman s'è iese din

rezerva pe care a avut'o și s'è dea lămuriri Camerei, căoi țera este nerăbdătoare șe șoie, deca guvernul ș-a făcut datoria.

Take Ionescu d'ice, că este de aceeași părere ca și d-l ministru de esterne, că, cu oăt asupra acestei cestiuni se va vorbi mai puțin, cu atât cestiunea va fi mai mare. (Aplause prelungite). Intr'o asemenea cestiune nu trebuie s'è facem decăt un omagiu marelui și primului Român, care a căduț șöldat în sânge, pe pământul românesc, pentru cestiunea balcanică. (Aplause).

In urmă s'a pus la vot legea pentru acordarea pensiei d-nei Paulina Mihăileanu și s'a primit cu unanimitate.

Banca Națională a României.

Pe ziua de 28 Ianuarie st. v. 1901 este convocată o adunare estra-ordinară generală a acționarilor Banței Naționale a României.

Vor avé dreptul a lua parte la acésta adunare toți detentorii de acțiuni la purtător s'eu nominative, cari vor fi depus s'eu însoris acțiunile lor până la 8 Ianuarie 1901 inlusiv la administrațiunea centrală a Banței s'eu la sucursalele și agențiile ei.

La ordinea zilei va fi aprobarea convențiunei încheiate între guvern și Banca Națională, purtând data de 16 Decembrie 1900. Étă-o:

Convențiunea între guvern și Banca Națională.

„Intr'è ministerul de finanțe, reprezentat prin d-l P. P. Carp, prim-ministru și ministru de finanțe, autorizat prin decisiunea consiliului de ministri din 14 Decembrie, 1900 și Banca Națională a României, reprezentată prin d-nii M. C. Sutz, guvernator și Anton Carp, secretar-general, autorizați de consiliul general al acestei instituțiuni, în ședința din 14 Decembrie 1900, lucrând în numele și pentru contul societății acționarilor, s'a încheiat următoarea convențiune:

1) Statul Român se retrage, pe ziua de 1 Ianuarie 1901, din acțiunea formată, pe baza legii din 11 Aprilie 1880 și a statutelor din 22 Martie 1880, între d'ensul ca subsciptor al unei treimi din capitalul Banței Naționale a României și subsciptorii celorlalte două.

2) Tot activul și pasivul Banței, precum și toate drepturile, ce guvernul român avé ca asociat, trec la societatea acționarilor, care va continua operațiunile sale sub aceeași denumire și în aceleași condițiuni, ca până astăđi.

3) În schimbul părții sale în capitalul și rezervele Banței, Statul va primi o sumă totală de 14.800.000 lei, plățibilă de Bancă în contul acționarilor în modul următor:

10.000.000 lei îndată după sancționarea acestei convențiuni și a modificărilor la lege;

4.800.000 lei 1 Aprilie 1901;

4) Afară de acésta, Banca va mai bonifica ministerului de finanțe în cont curent, dela 1 Ianuarie 1901, până la achitarea fiă-oarei sume, o dobândă calculată a 6 la sută pe an;

5) Partea de capital cedată de guvern se va divide în acțiuni de 500 lei, vor fi emise conform art. 8 din statut.

6) Acțiunile vor fi emise pe șours, cu care au fost cumpérate, adecă cursul de 1850 lei, fiă-care acțiune șoheltuelile de emisiune.

7) Statul acordă Banței o prelungire de privilegiu până la 31 Decembrie 1901.

8) Dela 1 Ianuarie 1901 partea de neficii convenită Statului, conform art. 8 la legea constitutiva a Banței, va fi sporită dela 20 la 30 la sută.

9) Tratele și remisile asupra piețelor Francese și Belgiane vor figura și între cele considerate ca stoc metalic proporțiunea prevăduță de art. 12 al 3-lea din lege și art. 35 al 2-lea din statute.

10) Transmiterea părții Statului Bancă cãtră societatea Acționarilor ăscutită de orice formalitate și taxă. Toate cheltuelile fabricarea acțiunilor, depuse, emisiune, timbru, publicațiuni și altele vor privi pe noii acționari.

Plângere contra episcopului Mailath.

Foia șăsescă „Kirchliche Blätter“ publică o reprezentațiune a consistoriului bisericeii evang. șăsesci din Ardel cãtră ministru de culte Dr. Wlassics, în care plânger'è de proselitismul, ce se face de partea romano-catolicilor sub egida episcopului rom.-catolic Mailath, care, precum șcim, pörtă titlul de episcop al Ardelului.

Étă cazul, care a dat prilegiu acésta plângere: Studentul Frideric Kasper născut în Cața, comit. Târnavei-mar'è 6 Iunie 1883, a fost primit astă toamnă școlar ordinar în clasa a 7-a a gimnasiului rom.-cat. din Alba-Iulia, ce se află sub conducerea statusului. Primirea s'a făcut fără ca numitul s'è fi prezentat vre-un atest de frecuentare dela vre-o altă școlă. Școlarul Kasper a părășit, contra voinții tatălui s'eu gimnasiul șăsesc din Șighișora. Direcțiunei dela Alba-Iulia însă puțin i-a păș de voința tatălui s'eu și nici n'a făcut atare conform legii la timp confesiunii care se ținea școlarul Kasper. Mai târdu, când catechetul evangelic a provocat școlarul prin directorul gimnasial s'è urmărișe orele de religiune, a primit răspunsul „Kasper nu va merge la catechiziști, eu e cleric, voesce s'è se facă catolic și l'ucese în seminarul cel mic“. In adevr Kasper umbla îmbrăcat ca cleric.

Reprezentațiunea șăsescă accentuează că școlarul n'a împlinit încă 18 ani, și a fost primit în seminariul rom.-cat., fiind luat dela ora de religiune a bisericeii, care se ține în mod legal, ceea-ce loveșe atât în art. de lege XXX dela 1833, cât și în art. de lege LIII dela 1868 § 2: „vina nu devine mai mică prin aceea, că a fost comisă pe lângă participarea de fapt episcopului diocesei rom. cat. din Ardel, cătele Majlath“, cum însuși Kasper o rec

chisă, fuge în lăuntru și se ascunde după o grămadă de lemne.

Se înghemesce, ascultă, se uită împrejur, i-e témă s'è nu-l găsescă. Preste puțin i-se face tot mai bine, tot mai ușor... Mănuțele și piciorușele nu-l mai dor, nu mai simte fôme și i-e frig. Puțin se înfișă... cac' a adormit. „Căt e de dulce somnul aici! Șed puțin apoi m'è voiț duce éráși la păpuși“ își d'icea el.

În vis i-se arată frumôsele păpuși, copilul zîmbesce.... I-se pare, că aude pe mamă-sa cântând la căpătéiul capului voinș s'è adormă. „Mamă dragă, ce bine e aici! Nu e frig. Căt e de dulce somnul!“

„Vino bâte la pomul de Crăciun“, grăesce un glas tainic. El crede, că mamă-sa îl strigă, d'ér s'a înșelat. Cine-va îl strînge în brațe, zăresce lumină... E pom de Crăciun. Și e mai frumos cu mult ca acela, pe care l'a văduț el. Sunt și păpuși? Nu..., sunt nice copile și copilași drăguți, îmbrăcați în haine frumôse și strălucitore. Îl strînge în brațe, îl sărută toți, sboră cu el, ba sboră chiar și el singur, sboră și zăresce pe mamă-sa zîmbind: „Mamă, mamă, cât e de bine aici!“... „Cine sunteți voi. C'ășilor și fetițelor?“ întrebă el cu plăcere

„Suntem pomul de Crăciun al lui Isus“, răspunseră cu toți, și pomul acesta e pentru acei ce nu l'au putut avea pe pământ. Copilul aude cum îi povestesc toți, că unii au murit de fôme, alții de frig, de bătași și alții, că nu i-a îngrijit nimeni. Acum însă sunt toți fericiti, sunt ingerii lui Christos.

Mamele șed de-oparte și s'è bucură că și recunosc copiii, îi strînge în brațe, îi sărută cu drag, le șterg lacrimile și le spun s'è nu plângă, că aici e bine și sunt atât de fericiti... și se desfătează sburând

În diminșța următoare șervitorii au aflat după lemne trupul băiatului înghețat.

Brașov, 1900. Ioan dela Cruce.

Colinde.

Voi brađi, ce v'è legănați?
Liulu, liulu, liulu
Da cum nu ne-om legăna,
Că pe noi maica ne-a da
Liulu, liulu, liulu¹⁾

1) Se repetă tot la al doilea vers.

La trei meșteri din trei țeri
S'è-ne tae pătrărele,
S'è-ne facă jilțurele
S'è ședă domni pe iele,
S'è-ne tae trei fărtae
S'è-ne facă temnicioră,
Temnicioră robilor
Bucuria domnilor,
Șupərərea maicilor

Colo 'n josu mai în jos
Lilișra și-a nost domn²⁾
Este 'n ritul cel frumos,
Este o dalbă mănăstire
Cu păreții de tãmăe,
Cu ușciori de sântă cერă
La feresci, cu pene verđi
Și la praguri, tot cu marmuri.
Da d'ò 'n d'ensa cine-și cântă,
Nouă popi, nouă dieci
Și pe atăția pătrieci³⁾
Pătriacul cel mai mare
Iese afară 'n preumblare.
Da de lucru ce-și afla:

2) Se repetă după fie-care vers.
3) patriarhii.

Clopot galbăn clătina,
Mândră ôște 'și aduna
Și înainte oștii
Vin doi meșteri meșterind,
Cruce lui Christos facénd,
Și inapoia oștii:
Vin doi faurii faurind,
Cuie de oțel facénd
S'è-le bată 'n fiul sânt —
Și de mila lui Christos
O picat steelele jos,
De milă și de bănat
Sôrele s'a intunecat,
Luna 'n sânge s'a schimbat
Apele s'au tulburat
Pétră pe pétřă n'a stat

In trei cornuri de masă
Dòmne aler,
In trei cornuri de masă
Dòmne aler
Sunt trei flori alese
Sunt trei flori alese
Dòmne aler⁴⁾

4) Și așa se repetă refrenul Dòmne aler cu al doilea vers.

Situațiunea fondurilor mesei studenților români din Brașov la 22 Decembrie v. 1900. Dela administrația fondului mesei studenților români din Brașov primim spre publicare următoarele: Credem a satisface justei interesări a publicului român față de instituția mesei studenților români din Brașov, dând în cele următoare un esact tablou de cifre despre situațiunea fondurilor ei, adunate prin dubul de jertfa a nemului nostru.

I. Totalul *Venitelor* dela început până aci: cor. 21,215.14.

II. Totalul *Erogațiunilor* dela început până aci: cor 4,735.65.

Starea averii efective: cor. **16,479.49.** Această avere se cuprinde în următoarele: a) Deposit spre fructif. la „Ardeleana“: cor. 10,606.90, b) Deposit spre fructificare la „Albina“: cor. 2,770.17, c) Fundațiunea „Ioan și Elena Săbădeanu“: cor 978.12, d) Fundațiunea „Valeria Bologa“: cor. 2,124.30
Total: cor. **16,479.49.**

Cele multe înainte!

Producțiuni și petreceri.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va aranja un bal în 19 Ianuarie st. n. 1901 în sala cea mare a casei societății (Gesellschaftshaus). Inceputul la 8 ore sêra. — **Comitetul Reuniunii.** Biletele de intrare se vënd în ziua balului: de persoană cu 3 cor. și sêra la cassă cu 4 cor. Prețul unei loge r. I. 16 cor., r. II. 12 cor., pe galerie 8 cor. Ofertele marinimose și suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică.

Societatea română de cântări și muzică în Caransebeș, invită la concertul împreunat cu producțiune teatrală, ce se va aranja cu binevoitorul concurs al domnișorelor: Valeria Têrziu și Iuliana Săcălăzan în presêra de Sf. Vasilie, 31 Dec. 1900 st. v. în sala otelului la „Pomul verde“. Membrii societății au intrare gratuită; pentru nemembrii: de persoană 1 cor.; de familie 2 cor. 40 fil. Inceputul la 8 ore sêra.

Societatea sodalilor români „Lumina“ din Brașov arangează Lună, în 25 Decembrie st. v. 1900, (în ziua de Crăciun) în sala hotelului „Orient“ Nr. 1. o producțiune și petrecere colegială. Inceputul la 7 ore sêra. După producțiune urmëză dans, începând cu „Călușarul și Bătuta“. Intrarea de persoană 1 cor. 20 b. Bilete se pot cãpeta la d-l D. Eremias, la librăria Ciureu, la Casina Română și sêra la cassă.

Corul plugarilor din Bod invită la Producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce o va arangia în folosul său, Sâmbătă în 30 Decembrie st. v. 1900, (12 Ianuarie 1901) în sala hotelului la „Stejar“ din loc. Se vor juca piesele: „Zăpăciții“, comedie într'un act și „Otrava de hârciog“, comedie într'un act. Inceputul la orele 7 sêra.

Prețul de intrare: de persoană locul I 1 corônă, locul II 60 banî.

Corpul învățătoresc dela școala rom. gr.-or. din Seliște va arangia în 27 Decembre 1900 (9 Ianuarie 1901) împreună cu elevii școlei o Producțiune. Inceputul la 7 ore sêra. Prețul de intrare: Loc. I: 1 corônă 60 banî; loc. II: 1 corônă; loc. III: 60 banî. Venitul curat este destinat bibliotecei școlare.

Programa: I. 1. „Tîmna“, de Wiest, cor. 2. Declamare. 3. a) „Mihaiu la Călugăreni“, de Wiest, cor. b) „Somnorose pășerele“, de Flondor, solo. 4. Declamare. 5. „Sai Române“, de Musicescu, cor, executate de elevii școlei.

II. „Morții dela Plevna“, melodramă în 3 tablouri de I. P. Bancov; executată de corpul învățătoresc. După producțiune joc.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1901

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fôiei nôstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 corône; pe șese luni 12 corône; pe trei luni 6 corône; pe o lună 2 corône.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 corône; pe șese luni 2 corône.

Abonarea se pôte face mai ușor priu mandate postale.

Administrațiunea.

SCRIRI ULTIME.

Capetown, 4 Ianuarie. Inaintarea trupelor bure deșteptă din și in și tot mai mari îngrijiri. Burii, cari operëză în Capland, abia decă au un drum de patru zile până la Capetown.

Bruxella, 4 Ianuarie. Până acum patru trupe de Burii au nãvălit în Capland. Calea ferată dintre Bloemfontein și Capstatd este în cea mai mare parte distrusă.

Washington, 4 Ianuarie. După o telegramă din Peking, ambasadorii s'au intrunit aci, în sedință, în care s'a comunicat, că *Li-Hung-Ciang* și prințul *Cing* sunt învoiți a subscrie convenția de pace, îndată ce va fi gata.

Din datinele de Crăciun ale poporului nostru.

Așa-i legea din bêtrâni, Din bêtrâni, din ômeni bunî. Vorbă din popor.

Crăciunul, ziua nasterii Domnului nostru Isus Christos, e sêrbătorea cea mai dorită. cea mai bogată în festivități și cea mai mare din tôte câte împodobesc lunile frigurose ale iernii, întocmai precum sunt *Pasci'e* cea mai alêsă din zilele de sêrbătore ale primăverii.

Amândouë, ziua nasterii ca și ziua învierii Domnului, sunt deopotrivă zile mari, zile de înaltare sufletescă, mai presus de celelalte zile sfinte ale anului: sunt sêrbători împêrâtesci, în trailul religios-creștinesc al poporului nostru.

Decă insê ziua sfintelor Pasci, ca sêrbătore creștină stă la aceeași înălțime cu ziua de Crăciun — ca sêrbătore națională românescă nici pe departe nu se pôte asemëna cu ziua Nasterii Domnului. Crăciunul cu nenumëratele sale datini, obiceiuri și festivități, e cea mai națională sêrbătore românescă, e sêrbătorea, în care s'a păstrat mai curat și mai bogat mulțimea de obiceiuri religiose și ceremonii ale străbunilor noștri Romani, obiceiuri, cari cădeau în același timp și simbolisau, închipuiau același lucru, ca și Crăciunul nostru de aci.

Crăciunul e sêrbătorea cea mai latină, cea mai romană a poporului nostru:

Așa-i legea din bêtrâni, Din bêtrâni, din ômeni bunî!

dice Românul, când e vorba de datinele sale, mai ales dela Crăciun, êr acești bêtrâni îndepărtăți, dela cari ni s'a păstrat legea nôstră strămoșescă, cu datinile ei de aur, sunt înaintașii noștri, sunt Romanii, falnicii stăpânitori de odinioară ai Romei și ai plaiurilor nôstre de aci!

Vreți dovedți, voiți să sciți trecutul și isvorul minunatelor nôstre datini și petreceri dela Crăciun, așa de minunate și frumoșe, cum nu le aflăm la nici unul din nemurile, cari trăesc și ele în legea mântuitoare a lui Christos!?!

Fiți dêr cu luare aminte, căci am să vă plimb cu gândul tocmai cu vre-o douë mii de ani înainte, pe vremile străbunilor noștrii Romani, cam pe vremea Crăciunului nostru, pe la începutul iernii.

Voiu începe cu ce e mai gras, cu porcul de Crăciun, bucuria casnică în zilele Nasterii Domnului nostru, căci sêrbările Crăciunului

sunt zile „grase“ după vorba țelului nostru, sêu „unse“ („unctae“) după cum dice poetul roman *Martialis* despre *Saturnalia*, sêrbători pline de veselie și seninătate, ce țineau în Roma șapte zile, începând cu ziua de 17 Decembrie.

Porcul nu lipsia de sêrbătorii Saturnale din casa Romanului, bogat ca și sêrac. — „Acest porc te va face să-ți petreci bine Saturnalele“ (*Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus*), dice tot poetul *Martialis* într'una din epigramele sale, intitulată „porcul“ (*porcus*, 14, 70).

Ați găcit asemënarea fără îndoelă cu totții! Porcul nostru de Crăciun, ce se tae la poporul nostru, începând din ziua Sf-lui *Ignatius* (20 Decembrie), și care nu lipsește de Crăciun, din casa nici unui Român, se nu fie ore porcul, ce-l tăiau străbunii noștri Romani tot pe la începutul iernii de Saturnale (17—23 Decembrie)!? Și nu se dice ore și aci, ca și înainte cu douë mii de ani, de câte-ori se tae porcul de Crăciun:

„Sê-l mâncați în pace și sănătoși!“

Etă dêr, că până și porcul de Crăciun nu e decât o moștenire neînteruptă din multele și seninele datine, ce le țineau cu sfințenia străbunii noștri la Crăciunul lor, în sêrbătorile Saturnalelor!

Da, Saturnalele nu erau decât Crăciunul vechilor Romani, până ce n'au trecut încă la legea lui Christos. Sê ne lămurim!

După ajunare de 6 sêptemâni Români creștini sêrbëză ziua nasterii lui Isus Christos, fiul lui Dumnezeu trimis lumii sub formă omenescă.

Multe din credințele și datinile păstrate dela străbuni se repetesc în lunile Decembrie și Ianuarie, și multe din ele reamintesc anticele „ferii latino-rvine“. Parte insê din ferii s'au transmutat prin creștinism, parte s'au dislocat din anumite zile, spre a se trece la altele, parte s'au păstrat netinse, formând temeliea ceremoniilor și moravurilor, ce poporul românesc le practică până în ziua de aci.

Sub numirea generică de Crăciun se înteleg la poporul nostru o mulțime de credințe etc. naționale unele aparținând dogmelor bisericii altele având raport mai mult cu trailul domestic, sêu cu viața publică din sat (comună), êr altele constau din amintiri străbune, transmise prin tradițiune dintr'o generațiune în alta.

Aceste datine sunt în esența lor cam următoarele:

a) *Credințe religiose:* pomana cu împărțirea de colindețe; umblarea cu

boului s'a vindecat. El vedea tot așa de bine ca mai înainte și nu-i rămăsese în regiunea ochiului, decât o pată mititică, pentru care insê animalul nu și-a perdut nimic din preț. De alt-fel se putë spera, că peste câte va sêptemâni va dispere cu desevîrsire și acea pată.

Septon era fericit și cu tôte că Crăciunul era binișor departe, totuși s'a hotărît a-și împlini făgăduința, ducând preotului pe marele „Goliat“.

Mai înainte insê se scârpina în cap. — Ei! își gândi el. Tot nu-l va mânca înainte de Crăciun. Las' să-mi mai împodobesc încă casa. Are el aici loc tot așa de bun ca și în casa popii! În sfîrșit o să am încă vreme de ajuns; de ce să mă grăbesc așa de tare cu el?

Și așa cărnațul continuă să mai împodobescă grinda casei lui Septon.

Dilele treceau. Septon privia din ce în ce mai trist la „Goliat“, care părea că și de și devine mai atrăgător. Cu cât îmbetrânea, cu atât strălucea în colori mai variate, ce cădeau bine ochilor. Par'că chiar

și grinda începea să se încovoie de greutatea cărnațului, scoborîndu-l mai jos spre ochii admiratorilor.

— Ptiu! Popa nostru pôte să hodorogescă doui-spre-dece psalmi, decă a mâncat această bucătură bună! își gândea Septon oftând.

Esamina înc'odată ochii bouului; nu mai era îndoelă: a dispărut și mica pată surie. Boul s'a vindecat cu desevîrsire. Cârnațul este al popii!

— Mama, Dumneșeu s'o odihnescă, adese-ori mă certa pentru-că tot-déuna imbat gura cu ușurătate, fără de a mă gândi ce vorbesc, își dise Septon. Apoi adause: Decă ar fi măcar un „Goliat“ de rënd, așa de vre-un funt și jumătate ca al vecinului Mihail! Dêr, rogu-vê, al meu are trei chilo între frați!

Luă cumpêna, deslegă cărnațul dela grindă și-l puse pe cumpênă. Această arătă doi chilo și 90 de deka.

Septon îl privi cu ochi triști. — Dêr decă nu este Dumneșeu? dise rezimându-și falca de mână. Dêr decă nu

este în ceru nimeni, care să ceră ômenilor sêmă de făgăduelile, ce le fac? E drept, preotul spune și învață, că este un Dumnezeu, care tôte le vede; insê dascălul a dis sêptemâna, trecută în mare taină, dimpotrivă... Ș'apoi dascălul nostru e grozav de învățat, tot ceea-ce spune a cetit din cărți...

Se apropia ziua sfântului Crăciun.

— Totuși trebuie să fiă Dumnezeu, căci ecă calendarul a profetit zăpadă pe 20 Decembrie, și în acea zi sôrele strălucia luminos și cald. Asta dovedesce, că preotul are dreptate: nu trebuie să credți în cărți.

Septon s'a hotărît așa-dêr să ia cărnațul dela grindă și să-l ducă popii.

Biet cărnaț! Gazda lui mai că nu l'a îmbrățișat de despărțire. Se mângâia insê cu aceea, că din al doilea porc va umple alt „Goliat“ pentru cășlegi.

— Ei, din ăla n'are să mănance popa! Jur, că nu va mânca — sbierà Septon amărît; nu dêu, chiar de mî-ar orbi amândoi boii.

Aședă cărnațul într'un coșuleț căputușit cu frunze de varză, îmbracă haine de Dumineca și plecă spre casa parochială.

Abia insê eși afară și nasul lui fi lovit de miros tare de cărnaț fript. Ve cini își frigeau „Goliatii“ lor pe jeratec. Vedți bine! Ei n'au fost așa de proști și facă jurăminte de ris! Ei pot să-și mănânce după plăcere cărnații lor! El insă nici fript să nu-l vadă pe-al lui!

— Ba dêu Poiu vedé! dise Septon oprindu-se. Pe asta tot n'am jurat! Am săduc popii fript gata! Acest mic serviciu îl merită totuși bătrânul preot.

Dise și se întorse îndată în casă, făc un foc strașnic, și puse grătarul pe jaratec êr pe „Goliat“ pe grătar.

Ah! Scumpul cărnaț umplu casa c'mi miros minunat. Sfirăia, pîșăia și în fel și fel de chip se frigea!... De bună sêmă pare rêu de el însuși. Ca și când ar fi voit să dică: Hișșș, hișșș... șși, hsss... dragă Septon, grăbesce, gustă, nu miroș numai! Nu scii tu, ce pierdi, de nu mă

obiceiuit, încât ori cine a trecut prin etatea copilăriei, de bună seamă că l'a practicat. E însă de observat, că la noi având în us (până sub regele Carol în România) *moneta streină*, mai cu seamă nemțescă (austriacă), ținem minte — dice I. D. Teodorescu — că copiii strigau mai înainte în acest joc: „*pajură seu număr?*“ Astăzi acest joc începe a dispăre, adaugă d-l Teodorescu, însă nu dispăre, căci copiii urmază cu acest joc chiar și în părțile Ungariei; pôte că dispăre, d'ei numai pentru cei bătrâni, cari nu-l observă așa des, ca în copilărie, când jucau înșiși.

Câți însă din Români știu? Câți au cunoscință de originea acestui joc? Câți erăși, și cari sunt cei ce vin să le spună despre vechimea acestor datine, cari datéză de peste 3000 ani?!

Saturn și *Jan* domniră în pace și zidiră două orașe vecine, după cum adevărese de-o parte Virgiliu, prin versul în care dice, că unul fu numit *Janicul*, ér celălalt *Saturnia* (*Janiculum* huic, illi fuerat *Saturnia* nomen, *Verg.* apud *Macr.*), pe de altă parte, după cum confirmă posteritatea, care consacră acestor doi regi deificați două luni consecutive: *Decembrie* lui *Saturn*, și *Ianuarie* lui *Jan*.

Fiindcă *Saturn* dispărură de-odată (bunăoară cum dispărură și *Romul* înălțat în ceri), *Jan* creșu de cuviință să-i facă cele mai mari onoruri.

Mai întâiu dete numele de *Saturnia* ținutului peste care domnise, apoi îi institui, ca unui deu altare și s'erbătorii numindu-le *Saturnalia*.

Jan dispuse, ca *Saturn* să fie onorat cu cult religios ca unul, ce îmbunătățise sorțea vieții.

*

Se vede așa-d'era, cu câtă religiozitate, cât de neatinsă s'au păstrat vechile instituțiuni (aședăminte).

Până și numele, până și modul împărțirii acestor pânișore ale vechilor Români, astăzi le găsim la săténul, ba chiar și orășanul român, numite aci *colindețe*, dincolo *covrigi*, cerute de copii, ce tremură de ger, cari moduléză pe-o arie (melodie) pițigăiată colo:

Bună dimineța,
Dați-ne colindeța!

ér dincolo:

Dă-mi un covrig,
Că mor de frig!

Și cum se nu ne convingem, că această datină e păstrată la Români neatinsă, când ne vom aminti, că la noi se impart și fructe *mere*, *pere*, *nuci*, chiar și faguri de miere în onórea deului păgân, învătătorul cultivării fructelor, numit astăzi de creștinism *Crăciun*.

„O tesaure păstrate cu atâta scumpătate în colibă, pe cât de necunoscute seu desprețuite sunteți voi în palate!

„Nestimate documente de glorioasă origine, câte secole ați fost părăsite și date uitării, câte mii de ani înțelenite în vinele pline d'un sânge viguros ale coloniilor latine, dela Carpați și dela Istru!“ esclamá cu entusiasmo G. D. Teodorescu.

Saturnalele la început țineau numai o *di*, apoi cu timpul ajunseră să țină *trei di*, *cinci*, *șese* și mai în urmă *șapte*; adevărata serbare începea la ziua a XIV. a calendelor lui *Ianuarie*.

După un ospet solemn, dat în fața templului lui *Saturn* *pontifex maximus* proclama serbarea (*Macrob.*) — copiii alergau în totă cetatea pe strade, seu din casă în casă strigând: „*Io Saturnalia!*“ seu cum e până în ziua de azi chiuitura noastră: *iu-iu-iu!* și *eră iu!*“

În această exclamațiune, în această salutare dată de copii fie-cărei familii, vedem originea salutării copiilor la noi prin expresiunea:

Bună dimineța la moș-ajun,
Bună séra lui Crăciun!

Și astăzi, după atâtea valuri de secole, imnurile și cânturile saturnale tot se mai aud în Dacia, în noptea Crăciunului, sub numele de *Colinde*, în cari ideia de opulență (abundanță), de viață patriarhală și religioasă apare amestecată cu ideile de *felicitare* predominante în imnurile, ce se cântau de junii români la candelile lui *Ianuarie*.

„Astă séra-l séra mare,
Florile d'albe;
Séra mare-a lui Crăciun,
Florile d'albe;
Noi umbiam și colindam
P'asta vreme-ntunecósă
De potecă-alunecósă.“

Și mai în urmă, elementele religiunii creștine venind să se substituie ideilor și dogmelor păgâne, *botezul* înlocuind *libațiunile* și *sacrificiile* de animale, făcându-se loc *sacrificiilor* de produse, adevă neînălăturându-se amintirea deului productelor — *Saturn* — aușim la Români imnuri-colinde ca acestea:

„Voi patru colindători,
Vé alegeți doi din voi,
Doi din voi mai tinerei;
Treceți, mergeți la grădină,
La grădina raiului:
Rupeți fir de calofir
Și stebile de busuioc;
Treceți, mergeți la fântână,
La isvorul lui Iordan:
Muiați fir de calofir
Și stebile de busioc,
Ș'apoi mergeți colindând,
Doi pe urmă botezând.“

Stropiți casa, stropiți masa,
Stropiți fețe de coconi crești.
Coconi crești s'or pomeni
Și frumos ne-or dărui:
Cu daruri dela părinți,
Cu daruri de viteji.
Stropiți fețe de fete mari,
Fete mari s'or pomeni
Și frumos ne-or dărui
Cu marămi grele de fir.“

Érá când ajung la cei bătrâni cari chiar prin etatea lor, aduc aminte datinele apucate dela moși-strémoși, cântătorii dic:

„Stropiți fețe de bătrâni:
Bătrâni s'or pomeni
Și frumos ne-or dărui
C'un colac de grâu curat.
Pe colac vasul cu vin:
Fiá ospetul deplin!“ ...

Écă în aceste versuri *colacii*, cari și-i împărțiau *Cirenienii* și „*farra colonii*“ despre cari vorbesce *Ovidiu* și *libațiunile* cu *vin* în onórea lui *Saturn*, ospetul prescriș de *Macrobius!* Écă în aceste versuri *bucatele* *presentate* *Vestei* pe un tãer curat, cum ne spune *Ovidiu* „*Fert missos Vestae pura patella cibos*“.

Écă începutul serbării prin invocarea lui *Bachus*, căci nu trebuie să uităm, că mai tóte *sacrificiile* avéu partea lor de „*bacanală*“!

Écă în fine comemorat ospetul dat după terminarea ceremoniei religioșe și proclamarea s'erbătoriei de cătră „*pontifex maximus*“.

Statuele lui *Saturn* au dispărut, d'ei serbarea se păstréză în parte și în locul lor avem *iconele*, cari represintă *peștera*, în care se s'evirșese misteriuil incarnațiunei, érá în locul *imnelor profane* versetele „*Nascerea ta Christóse!*“

În timpul Saturnalelor estrema autoritate și omnipotența, ce aveau *Romani* asupra sclavilor (se puteau ucide și da mâncare pescilor etc.), era pentru moment suspendată și astfel, pre cât durau aceste *di* de s'erbătore domnia libertate și bucuria generală fără deosebire de rang și clasă socială.

În 25 Decembrie, după trecerea Saturnalelor *Romani* serbau *diua* *nascerei neinvinsului Sóre* (di es natalis Solis invicti). În aceiași *di* a aședat mai târziu creștinismul *diua* *nascerei nouului Sóre* luminător și mântuitor al lumii, în veci neinvins de puterea întunerecului.

Crăciunul nostru *d'era* (25 Decembrie) e o serbare din cele mai naționale, după câte arătarăm prin datele ce ni-le dá clasicitatea.

Crăciunul e nu numai s'erbătore creștină la Români, ci totodată o datină, o instituțiune păgână latină națională.

Mai tóte popórele vechimei, ca *Persii*, *Egiptenii*, apoi *Elinii* și apoi *Romani*, precum vedurăm, s'erbătoreau această *di*, cu mai multe seu mai puține ceremonii, tóte însă aducând omagii de recunoscință și sacrificii divinității celei mai vechi, celei mai bune, sub care omul fusese liber, curat nevinovat, (inocent.) Așa *Persii* pentru *Mitras*, *Egiptenii* pentru *Osiris*, *Elinii* și *Romani* pentru *Saturn*, *Cronos*.

Creștinismul însă se ivesce, neînsemnata dogmă, care răsare într'un sat umil din orient, se propagă redede peste totă lumea, de cătră 12 pescari séraci și huiduiți. Desprețuita religiune creștină persistă, combătută rămâne falnică. Apostolii sunt persecutați și ea dá martiri, cu al căror sânge sigileză vecinică durată învătăturei sublime și adevărate, care e recunoscută în fine, și creștinii adórá în *diua* de 25 Decembrie arătarea între ómení a fiului dumneșesc: *lumina*, *dreptatea*, *adevărul*, *egalitatea*, *înfrățirea*, *libertatea*.

Noué ca creștinii și în același timp cu sânge latin în ale noastre vine, aceste moravuri ni-s scumpe, ni-s cel mai prețios tezaur, ni-s rațele, ce ne lumineză originea cu o dulce aureolă, ne sunt sigiliul, semnul de distincțiune al latinității noastre, precum limba ni-e un semn de noblețá în mijlocul barbarilor, cum dice *Edgar Quinet*.

Deci se nu le uităm, se nu lăsăm a-se șterge aceste datine, aceste instituțiuni, căci ar fi se ni-se stingă însa-și viața națională! observă forțe bine G. D. Teodorescu.

N. Sulică.

Nescuțiți.

Părinților, cărora li-a dat Dumneșeu un copilăș, li-a dăruiț din cer un ingeraș. El locuesce acum în căsuța părinților săi lângă sinul cald și dulce al mamei sale. El e cu adevărat chipul și asemnarea lui Dumneșeu. La desevirșirea lui mai departe Dumneșeu lucréză acum prin părinți.

Pentru-ca părinții se pótă lucra cu deplină isbândă la desevirșirea copilului, trebuie să fiá ei înșiși curați în sufletele lor, întocmai ca și copilășul nou născut. Ba ceva și mai mult; ei înșiși trebuie să fiá în mare măsură desevirșiți, decă voiesc și au datoria a face și pe alții desevirșiți. Intinând curatul lor suflet cu păcate omenesci și inveninând fragedul lor trup cu veninuri de tot felul, ce li-se dau lor, fie prin bóle moștenite dela părinți, fie prin felurite alte chipuri, în loc ca părinții să-i desevirșescă după chipul și asemnarea Ziditorului, îi depărtéză dela aceea dejosindu-i în mijlocul patimilor omenesci și pregătindu-i astfel spre calea perirei. Dintr'un ingerel curat fac astfel o ființă nefericită în lume. În chipul acesta ne depărtăm cu totul de țelul cel sfânt al zidirii, înmulțim suferința în lume și ne apropiem tot mai mult de stricarea totală a omului.

Sfânta scriptură ni-o spune desul de lămurit și la înțelesul tuturor, că decă nu ne vom întorțe și se fim așa de curați ca și pruncii, nu vom intra într'u împărăția ceriului, și cá cine vatémă pe unul dintre cei mai mici ai lui, pe Dumneșeu îl vatémă. Da, se fim curați ca pruncii! Dér' nu numai atât! Trebuie să căutăm a-i ține și pe ei curați și buni, precum au eșit din mâna lui Dumneșeu, și nu numai trupul, ci și sufletul lor.

Începând părinții a-și educa și îndrepta spre bine, spre desevirșire pe copiii lor se educă și se îndreptéză și ei pe ei pe calea acésta, însă fără a simți și fără a ști cum se întâmplă lucrul acesta; — dér e lesne de înțeles. De multe-ori ne ferim a vorbi vorbe rele și urite numai ca se nu audă copiii; multe greșeli ale noastre le ascundem, ca se nu le vadă cumva ei și pe urmă încetul pe încetul ne dedăm a nu le mai s'evirși de loc. Altă-dată numai de s'fiala ce o avem față de copii, patimile noastre le moderăm și înclinările și pornirile noastre cele rele le îndreptăm spre lucruri alese, nobile și sfinte.

Uitați-vé numai cu băgare de seamă la jocurile s'burdalice, ca și ale melușeilor, d'er nevinovate ale unei cete de copii! Ați voi pôte să-i educați, muștrându-i pentru s'burdălnicia acésta a lor și să-i înjugați de micuți la carul grijilor și necazurilor vóstre. Pare că vé e ciudă, că de ce nu sunt și ei ca voi. Dér și ei tot în aceeași măsură vé educă pe voi. Vedéndu-vé atât de îngrijați de cele lumesci, pare că și ei prin jocurile lor ar voi se vé mustre dicénd: „Mai lăsați de-o parte grijile și mai bucurați-vé și voi uitându-vé la noi!“ Și adevărat grăind: De câte ori privind la ei nu ați uitat grijile și nu v'ați bucurat în inimile vóstre? — De nenumerate ori!

Ce armonia minunată a lăsat Dumneșeu și aci! Voi le sunteți educatorii lor și ei ai vóstri. Pornirile nevinovate ale lor îndulcesc și îmbunătățesc viața și nărvurile vóstre. Nevinovăția lor desgolesce și arată vinovăția vóstră. Nevinovăția lor e rouă cerescă preste sufletele vóstre însetate după bine, ér vinovăția vóstră este brumă preste inimile lor, ca și preste florile gingașe. Nevinovăția lor vé îndemná în taină a fi mai buni, mai curați, mai drepti și mai aplecați spre fapte bune, lăpédând în același timp înclinările și apucăturile cele rele, disgustați și îngrețoșati de ele.

Grijiți a nu da smintélă celor mai mici, ca nu cumva aplecările cele rele din voi se coplesescă și se nvingă pe cele bune și firesci din ei! Cine séménă vânt, seceră furtună. Copiii cresc iute și împreună cu vârsta lor tot așa de iute cresc și mugiurii patimilor ce i-ati sădit în grădina inimii lor. În creșnd și pe neașteptate veți seceră rodirile cele amare ale faptelor vóstre. Cértă, ură, răsburare, desbinare și câte alte patimi rele între cei mari, sunt pilde vii pentru cei mici. Și copilul e ca maimuța, ce vede, face. În cazul acesta l'ați invins voi pe el. Ce e réu în el, de aci încolo e chipul și asemnarea vóstră. Decă a pornit acum și el spre réu împreună cu voi, óre unde veți ajunge? Drumul, pe care ați apucat acum e greu, lung și réu și pe copii trebuie să-i purtați în cărcă cu totă sarcina réului ce ați pus pe ei. Ș'apoi vé mai mirați cum s'a născut și cum se înmulțesce suferința în lume!

Omenii cu omenia (umanitatea) lor au mers până acolo aci, că scutesc pe tóte căile pe ori-ce ființe nescuțite și demue de scutit. Astfel scutesc páséřile și cuiburile lor, se

Fondată 1867.

Fondată 1867.

Eređii L. HELMBOLD

(Proprietar: VICTOR HELMBOLD.)

Magazin mare de **giuvaere**, obiecte de aur, argint și **Brasov**, ciasornice

Strada Mihail Weiss nr 24, (cașa proprie).

Deposit mare:

de ciasornice elvețiane aur și argint, **Metal, Nickel.**

Deposit mare:

de giuvaere, obiecte de aur, **Inele de logodnă** în diferite mărimi, greutate și forme fin lucrate.

Articole de tacămuri de argint.

ATELIER de REPARATURI.

Cumperare de obiecte vechi de aur, argint și petri scumpe.

1173,11-0

CALDURI

pentru sfintele sărbători de Crăciun și anul nou

Recomandă **E. MANSBERGER** ciasornicar

Brașov, Strada Porții Nr. 32

depositul său bine asortat de

Ceasornice de buzunar din Helveția

precum și toate felurile de ceasornice de părete, pandule, ceasornice cu carilon, ect.

Cu prețuri ieftine și garanție reală.

Subsemnatul aduc la cunoștința publică, că **am deschis** cu 1 Sept. a. e. un atelier cu salon pentru **Croitorie civilă și militară în piața roselor (sub Bucium) nr. 15.**

Atelierul meu îl conduc cu calfe dintre cele mai esperte, care au învățat meseria acăsta în cele mai bune ateliere din Budapesta.

Am și un deposit binișor asortat cu tot felul de materii din branja acăsta.

Practica mea de mai mulți ani ca croitor în Viena, București, Cluj ș. a. mă pune în plăcuta poziție de a putea executa solid și prompt orice comandă mi-sar face în branja acăsta, pe lângă condițiunile cele mai convenabile.

Deci mă rog de sprijinul și concursul binevoitor al onor. public autor.

10-12

Petru Pavel
croitor.

Ciasornice de părete cu musică

este ultima novitate în fabricația ciasornicilor.

Aceste ciasornice în miniatură franțuzesci, are lungime de 69 cm. — Castenul este acurat ca desenul, din lemn de nuc natural, luciat, cu sculpturi aurite, și la fiecare oră cântă cele mai frumoșe marșuri și piese de dans.

Prețul numai 9 fl.

Tot acelaș ciasornic fără musică, dar care bate jumătățile și orele întregi, numai 6 fl. 80 cr.

— Se garantează mersul acurat pe minută. —

De ore-ce sunt ajustate foarte elegant, se poate considera ca o mobilă frumoasă.

— Se trimite numai cu rambursă. —

Dacă nu convine, se poate returna și se restituie bani, de aceea nu e nici un risc.

— Catalog ilustrat despre lanțuri, inele, ciasornice etc. gratis și franco. —

JOSEF SPIERING,

VIENA, I. Bez. Postgasse nr. 2 K. 2-10.

A V I S O.

De sf. sărbătorii recomand **ciorapi** foarte buni și ieftini, **manuși**, — fabricat propriu — precum și **tricotagiuri**, **albitari**, **cravate** etc.

Rogându-mă de o cercetare numărösă, sunt cu totă stima

S. W I L K

Deposit de impletituri mehanice G. Foith

— **Tergul pómelor 18.** —

1201,3-10.

Indispensabil și neîntrecut. Efect sigur.

Articol universal, Export în toate țările.

CHIEF-OFFICE 48 CRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

Cele mai sigure, mai bune și totă lumea laudate și cautate mijloce de casă de vindecare sunt

Balsamul A. Thierry farmacist

un mijloc de vindecare neajuns pentru bóle de pept, plămâni, ficat, stomac, și alte interne. Intrebunțat pe din afară

Mijloc de vindecare miraculos.

veritabil numai cel provădit cu marea colóre verde Nonnenschutzmarke înregistrată în toate statele culturale, și cu capsula tipărită firma: **Allein echt.**

Producția anuală documentată 6 milioane de sticle.

12 sticle mici seu 6 sticle duple trimise franco cu posta 4 coróne. — O sticlă cu prospect și însemnarea depoziturilor din toate țările lumii 1 corónă 20 bani.

Trimiterea se face numai după primirea banilor.

Alifia-Centifolia A. Thierry numită **Alifia miraculoasă**

mult caută, r-numită pentru efectele ei vindecătore. Face operațiuni de prisos!

Cu acăsta salbă sau vindecat un caries învechit de 14 ani, declarat de incurabil, de curând și o bóla de rac învechit de 22 ani. Are efect antiseptic, alină durerile, vindeacă ranele de tot felul, fumóie, disolvă, trage din rană orice corp străin. — Un borcan costă 1 cor. 80 bani. — Se trimite numai după primirea banilor. La comanda mai marí se dá mai ieftin. Se produce anual 1000.000 borcane.

Despre amendoș mijlocele de vindecare se póte vedea o arhivă de atestate originale din toate țările lumii. — Atrag atențiunea a se feri de falsificate și a fi cu atențiune că borcanele se fie provădute cu firma: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** — Unde nu sunt depouri se nu se cumper falsificate, ci să adreseze comănde direct la

Apotheker A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Liferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)

(Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.)

Fie-care econoamă și Mamă

vrednică este de felicitare, dacă, din considerare la sănătate, cruțare și bunul gust folosește numai cafeaua de malată - Kneipp alui Kathreiner (veritabilă numai în cunoscutele pachete originale).